

Nye krav til lektorbedømmelse for de adjunkter, der ansættes ved professionshøjskolerne efter 1. august 2013.

Der stilles nye krav til adjunkter, der ansættes efter 1. august 2013 ved professionshøjskolerne. Som formand for lektorbedømmelsesudvalget inden for det sociale og sundhedsfaglige¹ område, har jeg siden 2008 medvirket i bedømmelsen af adjunkter, som bl.a. har været ansat ved sygeplejerskeuddannelserne. Jeg vil i denne artikel give en status på lektorbedømmelsesarbejdet, skitsere de væsentlige ændringer i forhold til den nye bekendtgørelse - og give mit bud på de udfordringer adjunkterne, institutionerne og de nye bedømmelsesudvalg står overfor.

En kort status

I de godt 5 år, hvor jeg har været formand for lektorbedømmelsesudvalget, har jeg deltaget i bedømmelsen af mange interessante og gode anmodninger. Anmodningerne har vist, at underviserne på sygeplejerskeuddannelsen har et højt fagligt niveau, og at de formår at skabe nuancerede og inspirerende undervisnings- og studiemiljøer for de studerende på uddannelserne. Alle adjunkter har udover refleksioner over grunduddannelsen skullet beskrive og reflektere over mindst endnu et af de tre områder: 1. Undervisning ved en grunduddannelsen og 2. Undervisning ved Efter- og videreuddannelse eller 3. Udviklingsopgaver og opgaver med forskningstilknytning og videntcenterfunktion (1). Mange adjunkter har også dokumenteret et godt og udviklende samarbejde med institutionernes videntcentre og med de forskellige efter- og videreuddannelsesenheder i professionshøjskolerne. Det er dog min opfattelse, at det ikke altid har været lige nemt for adjunkten at få tildelt et tilstrækkeligt antal opgaver. Det er en situation som mange adjunkter har stået alene med, og flere har oplevet, at det var deres egen opgave at sikre sig de fornødne opgaver. Det er der i den nye bekendtgørelse (2) ændret på, således at institutionens ansvar for at sikre, at adjunkten får relevante opgaver, er præciseret (se neden for). Andre adjunkter har i deres anmodning arbejdet med udviklingsopgaver, hvor såvel tværfaglige som monofaglige projekter har været grundlaget for deres refleksioner. Især har mange været optaget af udviklingsprojekter, som knytter sig til udvikling af nye IT-baserede undervisningsformer, ligesom der i høj grad har været fokus på teori – praksis dimensionen i grunduddannelsen. Der har i de seneste år også været en tendens til, at flere og flere adjunkter indgår i udviklingsopgaver, der foregår i et samarbejde med professionspraksis. Der er fortsat få udviklingsprojekter, der er knytter sig direkte til universitets – og forskningsmiljøer, ligesom det er få adjunkter, der har reflekteret over opgaver af international karakter. Langt de fleste adjunkter ved sygeplejerskeuddannelsen har tilknyttet en vejleder igennem hele forløbet, og mange har fulgt de adjunktkvalificeringsforløb, der har været tilrettelagt i professionshøjskolerne.

Der er pr. 1.1.2008 og frem til 1.8.2013 bedømt ca. 300 anmodninger fra sygeplejerskeuddannelsen, hvoraf langt de fleste er vurderet positiv. Der har igennem

¹ De uddannelser der er knyttet til formandskabet er Bioanalytikeruddannelsen, Ergoterapeutuddannelsen, Fysioterapeutuddannelsen, Jordemoderuddannelsen, Psykomotorikterapeutuddannelsen, Radiografuddannelsen, Socialrådgiveruddannelsen og Sygeplejerskeuddannelsen.

årene været mellem 5 og 6 % negative bedømmelser. De adjunkter, som er blevet vurderet negativt, har alle fået tilbud om et nyt forløb, som der ifølge stillingsnotatet er mulighed for (3). Alle har er ved fornyet bedømmelse vurderet positiv.

Udover undertegnede som formand, har de faste bedømmere i bedømmelsesudvalget for sygeplejerskeuddannelsen siden 2008 bestået af: Anette Reinhold, Kirsten Frederiksen og Stinne Glasdam. Den tredje bedømmer i udvalget har ansøger og institutionen i fællesskab udpeget, ofte en lektor fra en anden uddannelsesinstitution med særlige kompetencer inden for det faglige område adjunktens anmodning skriver sig ind i.

Praksis for behandling af anmodningerne har udviklet sig. Hvor vi tidligere afviste anmodninger, hvor adjunktens refleksioner ikke var tilstrækkeligt eksplicit beskrevet, så beder vi nu adjunkten om at fremsende supplerende materiale med de manglende refleksioner. Det har vi, ifølge ministeriet, hjemmel til, og det har betydet at næsten alle kommer igennem med en positiv vurdering. Der er dog enkelte anmodninger, der også efter fremsendelse af supplerende materiale må bedømmes negativt.

Ny bekendtgørelse

Første august 2013 trådte ny bekendtgørelse og stillingsstruktur i kraft (2,4). Det betyder at adjunkter, der er ansat efter 1.8.2013 skal have tilrettelagt et adjunktforløb, der honorerer de nye krav. En væsentlig ændring er kravet om, at adjunkten skal reflekterer over opgaver inden for alle tre områder, altså over opgaver i såvel grunduddannelse, efter- og videreuddannelse som forsknings- og udviklingsopgaver. Antallet af sider er øget fra 30 til 40 sider, og det er nu muligt at afleverer og få bedømt anmodningen på engelsk. Det er også nyt, at der er sat kvantitative rammer for fordelingen af opgaver i adjunktforløbet. Opgaverne skal fordeles således, at undervisningsopgaver ved en grunduddannelse, efter- og videreuddannelse og forsknings- og udviklingsaktiviteter, hver skal udgøre mindst en fjerdedel af den samlede mængde arbejdsopgaver. Der lægges også vægt på, at adjunkten har gode muligheder for at samarbejde med professionspraksis, ligesom adjunktplanen skal indeholde beskrivelse og refleksioner over relevante internationale opgaver og aktiviteter. Adjunkten skal inden for de første måneder have tilknyttet en vejleder, der skal følge adjunkten igennem hele forløbet. Som jeg ser det, så er det en klar fordel, at det nu er tydeligt, hvilket ansvar institutioner har, at fordelingen af arbejdsopgaverne er præciseret, og at det nu udelukkende er bekendtgørelse med bilag der er den formelle ramme – og ikke en vejledning, der ikke har juridisk status (5).

Med den nye bekendtgørelse sker der ligeledes en ændring i nedsættelsen af bedømmelsesudvalget. Det er nu institutionerne, der indstiller et antal formænd til ministeriet, som derefter udpeger og beskikker formænd for en 4 årig periode. Det er institutionerne, som ved hver lektorbedømmelse nedsætter bedømmelsesudvalgene, dvs. udpeger en beskikket formand og de to øvrige bedømmere. Derefter varetages bedømmelsesarbejdet af det nedsatte bedømmelsesudvalg, som ledes af formanden. Jeg mener, det er en fordel at bedømmelsesarbejdet i højere grad knyttes til institutionerne. Jeg kan dog være bekymret for kvaliteten og ensartetheden i bedømmelsesarbejdet, da der dels er flere formænd, og dels skal de 2 øvrige bedømmere vælges fra gang til gang. Det kræver erfaringer og god indsigt i uddannelsesniveauet på tværs af såvel institutioner som uddannelser for at udvalget kan udføre et godt og kvalificeret bedømmelsesarbejdet.

Overgangsordning

De adjunkter, der er ansat før 1.8.2013 skal fortsat vurderes efter bekendtgørelsen fra 2004, hvorfor de faste bedømmelsesudvalg, der indtil nu har varetaget bedømmelsesarbejdet, er beskikket af ministeriet frem til 31.7.2017. Det betyder, at bedømmelsen af adjunkter i overgangsperioden fortsat varetages af formand Ditte Høgsgaard, faste bedømmere Kirsten Frederiksen, Stinne Glasdam og Steen Hundborg. Steen Hundborg afløser Anette Reinhold, der ikke har ønsket at lade sig beskikke som bedømmer i overgangsperioden. Det er dog fortsat en betingelse, at vi er beskikkede censorer. Det tredje medlem af bedømmelsesudvalget udpeges fortsat af adjunkten og institutionen i fællesskab. Adjunkter, der er ansat før 1.8.2013, kan senest 1.8.2014 ønske at overgå til de nye bestemmelser. Vælger adjunkten at overgå til de nye bestemmelser, betyder det, at adjunkten skal have mulighed for at få tildelt de opgaver, der er nødvendige for at kunne honorere de krav der stilles, jf. Bekendtgørelsen af 2013 (2).

Fordele og udfordringer

Afslutningsvis vil jeg pege på de fordele og udfordringer, jeg ser for de nye adjunkter, institutionerne og de nye bedømmelsesudvalg med gennemførelsen af den nye bekendtgørelse.

Det er på mange måder en lettelse for adjunkten, at det i bekendtgørelsen tydeligt er præciseret, at det er institutionens ansvar at sikre, at adjunkten kan få de relevante opgaver. Jeg mener også, at det er positivt at adjunkterne i deres arbejde med diverse undervisnings – og udviklingsopgaver skal have en tæt relation til professionspraksis, som helt sikkert vil give nye muligheder for samarbejde, videndeling og udvikling - ikke mindst i forhold til den velkendte teori – praksis problematik. I sygeplejerskeuddannelsen har vi dog lang tradition for et nært samarbejde med praksis, og jeg ved at der på landsplan er flere forskellige og interessante modeller for samarbejdet mellem uddannelsesinstitutionerne og professionspraksis. Når adjunkterne fremover skal have en væsentlig mængde opgaver fordelt på de tre områder; grunduddannelse, efter- og videreuddannelse og udviklingsområdet, så vil det blive en udfordring også at sikre, at adjunkten indgår i et kollegialt fællesskab, og får et stabilt og et godt arbejdsliv.

Det er en stor udfordring for institutionerne, at sikre at adjunkten som minimum skal have opgaver svarende til ca. ét årsværk inden for hvert af de tre områder. Min erfaring er, at det allerede i dag kan være ganske vanskeligt for adjunkten at få opgaver i såvel efter- og videreuddannelsen, som at blive tilknyttet interne eller eksterne udviklings- og forskningsprojekter.

Det bliver en fordel for de beskikkede formænd, at de får et tættere samarbejde med institutionerne, herunder rektorkollegiet. Jeg ved, at institutionerne aktuelt arbejder på at nedsætte forskellige tværgående udvalg, der skal udvikle modeller for samarbejdet mellem de nye formænd, vejlederne og institutionerne. Det er klart en fordel, at der etableres et formelt samarbejdsforum, da man som formand og erfaren bedømmer har et godt indblik i lektoranmodningernes niveau og kvaliteter, og således kan bidrage til fortsat udvikling af høj kvalitet i adjunktforløb.

Det bliver en udfordring for de nye bedømmelsesudvalg at sikre et ensartet niveau og samme kvalitet på tværs af uddannelser og professioner. Især fordi der nu er flere beskikkede formænd at vælge imellem, ligesom anden og tredje bedømmerne ikke skal vælges fra et korps af bedømmere. Fremover er det institutionen, der til hver bedømmelse

udpeger såvel en beskikket formand som de to øvrige bedømmere. Det er min erfaring, at det som formand er nødvendigt at have en generel indsigt i de forskellige uddannelsers kulturer og en nuanceret forståelse af institutionernes opgaveløsning – som man netop kan få ved at indgå i bedømmelsen af mange anmodninger på tværs af uddannelser og institutioner.

Jeg ved, at institutionerne har nedsat flere arbejdsgrupper, som både har fokus på planlægning af adjunktprogrammer, udvikling af kvalificeringsforløb for vejlerne og på at udvikle en ny vejledning til udarbejdelse af lektoranmodning og bedømmelse.

Der er ligeledes af Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte nedsat en implementeringsgruppe med repræsentanter fra institutionerne, som skal følge og understøtte implementeringen af de nye aftaler

Det bliver spændende at følge udviklingen på området, og jeg ønsker såvel adjunkter, vejledere som bedømmere god arbejdslyst.

Henvisninger

1. Bekendtgørelse om lektorbedømmelse ved Centre for Videregående Uddannelse og andre institutioner for mellemlange videregående uddannelser. BEK 635 af 27. Juni 2003 og ændringsbekendtgørelse nr. 26 af 19. januar 2004

2. Bekendtgørelse om lektorkvalificering, lektorbedømmelse og docentbedømmelse af undervisere ved erhvervsakademier, professionshøjskoler og Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, BEK nr. 762 af 25/06/2013

3. Notat om stillingsstruktur ved Center for Videregående Uddannelse og andre institutioner for mellemlange videregående uddannelser, 2003, Undervisningsministeriet

4. Bekendtgørelse om stillingsstruktur for undervisere ved erhvervsakademier, professionshøjskoler og Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, BEK nr.1055 af 29/08/2013b

5. Vejledning om lektorkvalificering og lektorbedømmelse ved Centre for Videregående Uddannelser og andre mellemlange videregående uddannelser. Udkast. Oktober 2004, Undervisningsministeriet